

Katost i blomst. Foto: Dennis W. Petersen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Sådan får du undersåede efterafgrøder til at lykkes

Konklusion

- En ny app giver et godt overblik over forskellige arters potentiale som efterafgrøder og deres kombinationsmuligheder.
- I forsøgene viser nyere arter som lancetvejbred, vinterrybs og katost potentiale som efterafgrøder.
- Vil man gerne så sine efterafgrøder sammen med kornet i fire cm's dybde, kan man ud over alm. rajgræs anvende hundegræs, cikorie eller bibernelle.

Efterafgrøder: Veletablerede undersåede efterafgrøder kan give en høj biomasse og kvælstofproduktion - også i to- og flerårige arter.

Af Inger Bertelsen iber@icoel.dk & Dennis Weigelt Pedersen, dewp@icoel.dk

Undersåning af efterafgrøder er især en fordel ved to- og flerårige afgrøder, da de sået efter høst vokser langsomt. Udfordringen med undersåning er konkurrence med hovedafgrøden, og at man ikke kan foretage mekanisk ukrudtsbekæmpelse, når efterafgrøden er sået.

Erferinger fra Efterafgrøde-børnehaven

God etablering af en undersået efterafgrøde er at vælge den rette art, rette såtidspunkt og den rette sådybde. Desuden skal der være det rette konkurrenceforhold mellem hovedafgrøde og efterafgrøde.

Disse kombinationsmuligheder indgår i de økologiske forsøg kaldet Efterafgrøde-børnehaven,

hvor vi eksperimenterer med etablering. De følgende arter har i det bedst etablerede forsøg haft over 50 procent dækning i oktober ved en eller flere af metoderne.

- Græs: Almindelig rajgræs, strandsvingel, hundegræs.
- Bælplanter: Rødkløver, kællingetand, humlesneglebælg, alexandrinerkløver.
- Andre: Bibernelle, cikorie, lancetvejbred, katost.

Flere af de mere eksotiske efterafgrøder etablerede sig ikke godt nok. For eksempel glat vejbred, farvevaid og natlys. Det samme gjaldt nogle af de kendte afgrøder, sået både som normalt anbefalet og med alternative metoder. Det viser den udfordring, som et tørt såbed om foråret er for de undersøede efterafgrøder.

Samsåning med kornet

Det er en fordel at så efterafgrøderne sammen med kornet i en arbejdsgang. Derfor er nogle af de storfrøede arter sået sammen med kornet i fire centimeters dybde, og der er blindharvet inden fremspiring. Ud over almindelig rajgræs har arter som hundegræs, cikorie og bibernelle

etableret sig godt ved denne metode på lerjord.

Der blev også prøvet en mere overlig såning af korn og efterafgrøde i 2,5 centimeters dybde, hvor blindharvning blev udeladt.

Alm. rajgræs og cikorie er sået i begge sådybder og har etableret sig lige godt. Humlesneglebælg og lancetvejbred har etableret sig godt i 2,5 centimeters dybde. Katost er en 'ny' art, som også har etableret sig ved denne såmetode. I oktober kunne vi høste 27-30 kilo kvælstof per hektar i katost.

Etablering efter ukrudtsbekæmpelse

De småfrøede arter, og dem vi ikke kender så godt, blev etableret efter blindharvning eller radrensning.

Ved begge metoder fik vi en rigtig god etablering af lancetvejbred og rødkløver. Efter radrensning var der desuden en god etablering af alm. rajgræs, vinterrybs og alexandrinerkløver. Vinterrybs konkurrerer dårligt i forhold til hovedafgrøden, hvorfor 25 centimeters rækkeafstand er valgt for at give den bedre plads. Alexandrinerkløver kan blive meget kraftig, så ved tidlig såning vil

Arter der har givet højt kvælstofudbytte

Samsået med korn i 2,5 cm's dybde:

- Katost: 27,4-30,0 kg N/ha
- Humlesneglebælg: 26,0-56,6 kg N/ha
- Lancetvejbred: 17,6-53,6 kg N/ha

Såning efter radrensning:

- Vinterrybs: 27,7-80,1 kg N/ha

Katost er en af de nye efterafgrøder, som ser lovende ud. Foto: Inger Bertelsen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

den konkurrere for meget mod hovedafgrøden.

Vælg metode efter robusthed og jordtype

Forsøgene viser, at for de lidt mere robuste arter er der flere velegnede etableringsmetoder, der lykkes godt - specielt på lerjord. Den senere såning efter radrensning giver mulighed for at anvende de lidt kraftigere arter, men det stiller krav til fugt i såbedet. Flere af de lidt mere specielle arter havde dårlig fremspiring, hvilket måske også kan skyldes udsædskvaliteten.

Blandinger kan øge robustheden

Artsblandinger øger efterafgrødens robusthed, idet de forskellige arter kan træde i stedet for hinanden, hvis nogle arter klarer sig dårligere end andre. For at opnå en kraftig og effektiv efterafgrøde kan det derfor være en fordel at lave blandinger.

Her giver det ofte mening at sammensætte sin blanding med nogle robuste, dyrkningssikre arter som rygrad, eventuelt suppleret med nogle af de mere skrøbelige arter, og så lade disse have indflydelse på sådybde og metode.

Ny app viser vej

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har lige udgivet en app, som kan bruges til at sammensætte blandinger og beregne udsædsmængder.

Der er mange tilgængelige arter i app'en, og man kan finde information om sådybde, vækstform, rodtype og meget mere.

Der er en beregningsmotor indbygget i app'en til udregning af udsædsmængder for forskellige arter i en efterafgrødeblanding - baseret på data om såtidspunkt, etableringsmetode og lignende.

App'en kan give en ide om, hvilke efterafgrødeblandinger det kan give mening at så på hvilke tidspunkter. Det gør jo en stor forskel, om man skal ud med 5 kilo frø om foråret eller 50 kilo om efteråret.

Hent den nye app 'Efterafgrøder' ved at scanne QR-koden med kameraet på din mobil.